

แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา
ของสมาคมผู้ปกครองและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทย
The Appropriate To Thai Society Guidelines For Participation in School
Administration Of Parent Teacher Association

ภัทรพร ปุยสุวรรณ*
Pattaraporn Puisuwan*
นพดล เจนอักษร**
Nopadol Chenaksara**
ดร. ปิลาญ ปฎิพิมพาคม***
Pilan Patipimpakom***

*นิสิตระดับปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

*Graduate Student, Doctor of Philosophy Program in Educational Administration Department of Educational Administration Graduate School, Silpakorn University.

** หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากรและอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

**Head, Department of Educational Administration, Silpakorn University and Major Advisor.

***อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

***Director, Kowittamrong Shool and Co-advisor.

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1. องค์ประกอบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทย 2. รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทย และ 3. แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย สมาคมผู้ปกครองและครูจำนวน 280 สมาคม ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นายกสมาคม อุปนายกสมาคมและเลขานุการสมาคมผู้ปกครองและครู เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 2. แบบสอบถามความคิดเห็น 3. แบบสอบถามเพื่อตรวจสอบและยืนยันแนวทางที่เหมาะสม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis) วิเคราะห์หาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (path analysis) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทย ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1. การสร้างภาคีเครือข่าย 2. บรรยากาศองค์การ 3. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน 4. การมีส่วนร่วมของสมาชิก 5. การประเมินผล 6. การสนับสนุนทรัพยากร

2. รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทยที่ได้วิเคราะห์องค์ประกอบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีความสัมพันธ์ทางตรงระหว่าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน (factors 3) การประเมินผล (factors 5) การสนับสนุนทรัพยากร (factors 6) กับ การสร้างภาคีเครือข่าย (factors 1) บรรยากาศองค์การ (factors 2) การมีส่วนร่วมของสมาชิก (factors 4) และความสัมพันธ์ทางอ้อมระหว่าง บรรยากาศองค์การ (factors 2) และการสร้างภาคีเครือข่าย (factors 1)

3. พบแนวทางที่เหมาะสมในทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทย จำนวน 28 แนวทาง และผลการตรวจสอบแนวทางที่เหมาะสมในทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทยโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีความเหมาะสมกับบริบท เป็นไปได้ในการนำไปใช้ มีความถูกต้องเชิงทฤษฎีและเป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนาสถานศึกษา

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา สมาคมผู้ปกครองและครู

Abstract

The purposes of this research were to determine 1. the components appropriate to thai society guidelines for participation in school administration of parent teacher association, 2. The model of appropriate to thai society guidelines for participation in school administration of parent teacher association, and 3. the appropriate to thai society guidelines for participation in school administration of parent teacher association. The sample consisted of 280 the parent teacher associations. Data is given by the president of the parent teacher association, vice president of the parent teacher association (school directors) and the secretary of the parent teacher association. The research instrument used were 1. simi-structured interview 2. questionnaire for checking opinion 3. questionnaire for checking and confirming the appropriate guidelines of participation of parent teacher association in the administration management of educational institute for thai society. The statistical used for data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, exploratory factor analysis path analysis and content analysis

The research findings revealed that:

1. The components of a model of the of six components which were 1. network participant 2. organization environment 3. relationship between schools and communities 4. members participation 5. evaluation 6. resource support.

2. The model of appropriate to thai society guidelines for participation in school administration of parent teacher association by exploratory factor analysis consisted of, were well fitted with the empirical data considering the consistency index such as the highest direct effect variables were relationship between schools and communities (factors 3) evaluation (factors 5) resource support (factors 6) with network participant (factors 1) organization environment (factors 2) members participation (factors 4). The highest indirect effect variables were members participation (factors 4) and network participant (factors 1)

3. The results showed 28 guidelines for 6 factor components and the appropriate guidelines of participation of parent teacher association in the administration management of educational institute for thai society were suitable for school context, possibility for implementation, accuracy of conceptual frameworks and useful for school development.

Keywords: participation in school administration, parent teacher association

บทนำ

ในปัจจุบันนี้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนล้วนมีพื้นฐานมาจากครอบครัว โดยที่ผู้ปกครองไม่มีเวลาให้แก่บุตรหลาน ทำให้เด็กกลุ่มนี้ขาดความอบอุ่น หันไปพึ่งพาสิ่งรอบข้างโดยเฉพาะกลุ่มเพื่อนและเทคโนโลยีที่เข้ามามีอิทธิพลต่อพฤติกรรม เกิดการเลียนแบบจากสื่อต่างๆ นำไปสู่ปัญหาสังคมที่ตามมา เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ต้องได้รับการแก้ไขและป้องกันตั้งแต่เริ่มแรก โดยดึงผู้ปกครองและครูเข้ามาร่วมแก้ไขปัญหานี้ โดยคำนึงถึงคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมให้เกิดการแสวงหาความรู้ อีกทั้งปลูกฝังให้เด็ก มีทักษะชีวิตที่พร้อมนำไปใช้ในการดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างไม่เกิดปัญหา ทั้งนี้ สมาชิกผู้ปกครองและครูแห่งประเทศไทยต้องเร่งสร้างเครือข่ายให้เกิดขึ้นในทุกโรงเรียนทั่วประเทศ เพื่อให้เครือข่ายเหล่านี้เป็นตัวประสานความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและครู รวมทั้งการสร้างการรับรู้และเจตคติที่ดีต่อผู้ปกครองและครู ในการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของสมาคมผู้ปกครองและครู เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากสถานศึกษาสู่ชุมชนโดยเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ในกระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยมีโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรชุมชนอื่นๆ ให้การสนับสนุน ความร่วมมือ แก้ปัญหาและพัฒนา ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่เน้นให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของชุมชน แนวคิดการจัดการศึกษา

สิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบไปให้ผู้ปกครอง จึงต้องส่งเสริมให้มีสมาคมผู้ปกครอง (Parent teachers Association) หรือ PTA ในทุกสถานศึกษาเพื่อให้เกิดบทบาทความร่วมมือด้านหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อการสอนและด้านวัดผลประเมินผล สมาคมผู้ปกครองและครูถือว่าเป็นเครื่องมืออันสำคัญที่จะช่วยเสริมงานของสถานศึกษาช่วยจัดข้อจำกัดต่างๆ ให้หมดไป เป็นช่องทางอันสำคัญที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้ปกครองสามารถแสดงความคิดเห็นผ่านผู้แทนที่เป็นกรรมการในสมาคมผู้ปกครองและครูของสถานศึกษา เป็นวิธีที่ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมากขึ้น แนวคิดการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูในสหรัฐอเมริกาได้แพร่กระจายไปทั่วโลกสำหรับประเทศไทยได้นำความคิดนี้มาใช้ในเมื่อพุทธศักราช 2496 โรงเรียนกาญจนาภิเษก จัหวัดกาญจนบุรี ขอจดทะเบียนสมาคมผู้ปกครองและครูเป็นแห่งแรกในประเทศไทย และในพุทธศักราช 2498 โรงเรียนสตรีวิทยาได้ขอจดทะเบียนเป็นสมาคมที่สอง ทั้งสองสมาคมนี้เป็นสมาคมที่ก่อตั้งในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเวลาต่อมา มีการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูอีกเป็นจำนวนมากทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน โดยมีการดำเนินการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู มีการจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายแล้วทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้น 1,010 แห่ง เฉพาะในกรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น 159 แห่ง (ระบบฐานข้อมูลจากกรมการปกครองและกระทรวงวัฒนธรรม) สำหรับต่างจังหวัดก็เห็นความสำคัญในเรื่องนี้เช่นเดียวกัน มีจำนวน 851 แห่ง สมาคมผู้ปกครองและครูถือว่าเป็นองค์กรนิติบุคคลที่มีส่วนร่วมแบบไม่เป็นทางการหรือการมีส่วนร่วมในทางอ้อมต่อการมีส่วนร่วมของ

ผู้ปกครองในการบริหารการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูมีส่วนร่วมในระดับร่วมเพียงบางส่วน หรือระดับชายขอบ เนื่องจากการมองว่าความรับผิดชอบในการบริหารจัดการสถานศึกษา เป็นหน้าที่ของโรงเรียน ซึ่งผู้เกี่ยวข้องจะสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในบางส่วน เพราะคิดว่าไม่มีความรู้เพียงพอหรือเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมเมื่อโรงเรียนร้องขอมาเท่านั้น ดังนั้นกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องส่วนใหญ่จึงเป็นกิจกรรมการมาร่วมประชุม การร่วมพัฒนาโรงเรียน ด้านการระดมทรัพยากร การบริจาคทรัพย์สินให้แก่โรงเรียน เป็นต้น การมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ก็ยังเป็นลักษณะชายขอบคือ มาเป็นวิทยากรเมื่อได้รับการร้องขอจากโรงเรียน แต่ที่ดำเนินการต่อเนื่องกันมาจนถึงปัจจุบันมีเพียงไม่กี่สมาคม ทั้งนี้เพราะสมาคมที่ก่อตั้งขึ้นและต้องเลิกล้มไปหลายสมาคมต้องประสบกับปัญหาทางด้านการดำเนินงานและขาดความร่วมมือจากสมาชิก และอีกประการที่ทำให้วัตถุประสงค์ของสมาคมผู้ปกครองและครูเปลี่ยนแปลงไปก็เพราะสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้บทบาทของสมาคมผู้ปกครองและครูที่พบในปัจจุบัน จึงเน้นในลักษณะของรูปแบบและแนวทางระดมทรัพยากรเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมไปถึงแนวทางการระดมเงินบริจาคที่โรงเรียนสามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง วิธีบริหารจัดการเงินบริจาคให้เกิดประโยชน์สูงสุด โปร่งใส และการระดมทรัพยากรหรือระดมเงินบริจาคอย่างไรที่ไม่สามารถดำเนินการได้ (ชินภัทร ภูมิรัตน, 2555)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีเล็งเห็นถึงความสำคัญของสมาคมผู้ปกครองและครูซึ่งรับผิดชอบโดยตรงในการเป็นช่องทางอันสำคัญที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

สถานศึกษา จะมีบทบาทหน้าที่อย่างไร เพื่อไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำคือไม่ให้ไปก้ำกึ่งถึงการบริหารจัดการภายในโรงเรียนเช่น การเข้าไปรับเงินอุดหนุนแทนโรงเรียน หรือไม่มีส่วนร่วมอะไรเลย โดยทำให้บทบาทหน้าที่ของสมาคมผู้ปกครองและครูอยู่ตรงกลาง สามารถที่จะเกื้อหนุนโรงเรียนและเป็นกระบอกเสียงที่จะให้โรงเรียนมีการปรับปรุงนักเรียนในด้านใดบ้าง ซึ่งถือว่าสมาคมผู้ปกครองและครูจะเป็นองค์กรที่คอยวางนโยบายและนำนโยบายไปปฏิบัติโดยส่งเสริมสนับสนุนนโยบายได้เป็นอย่างดี ดังนั้น จึงนำลักษณะของการเสริมสร้างสนับสนุน เกื้อหนุนกันและกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้ปกครอง ผลที่ได้รับในการบริหารจัดการจะเกิดขึ้นกับนักเรียน เป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งจะเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมของสถานศึกษาและสมาคมผู้ปกครองและครูในการบริหารจัดการในสังคมไทยที่เหมาะสมนี้ เป็นการมีส่วนร่วมแบบเสมอภาคคือ สถานศึกษาและสมาคมผู้ปกครองและครูมีสิทธิในกระบวนการบริหารจัดการอย่างมีศักดิ์ศรี และมีสถานภาพเท่าเทียมกัน โดยเน้นที่การตัดสินใจในการเริ่มดำเนินการ การร่วมรับประโยชน์จากการดำเนินการ และการร่วมกันประเมินผลการดำเนินการ เพื่อให้การจัดการศึกษาเกิดการพัฒนา และให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน

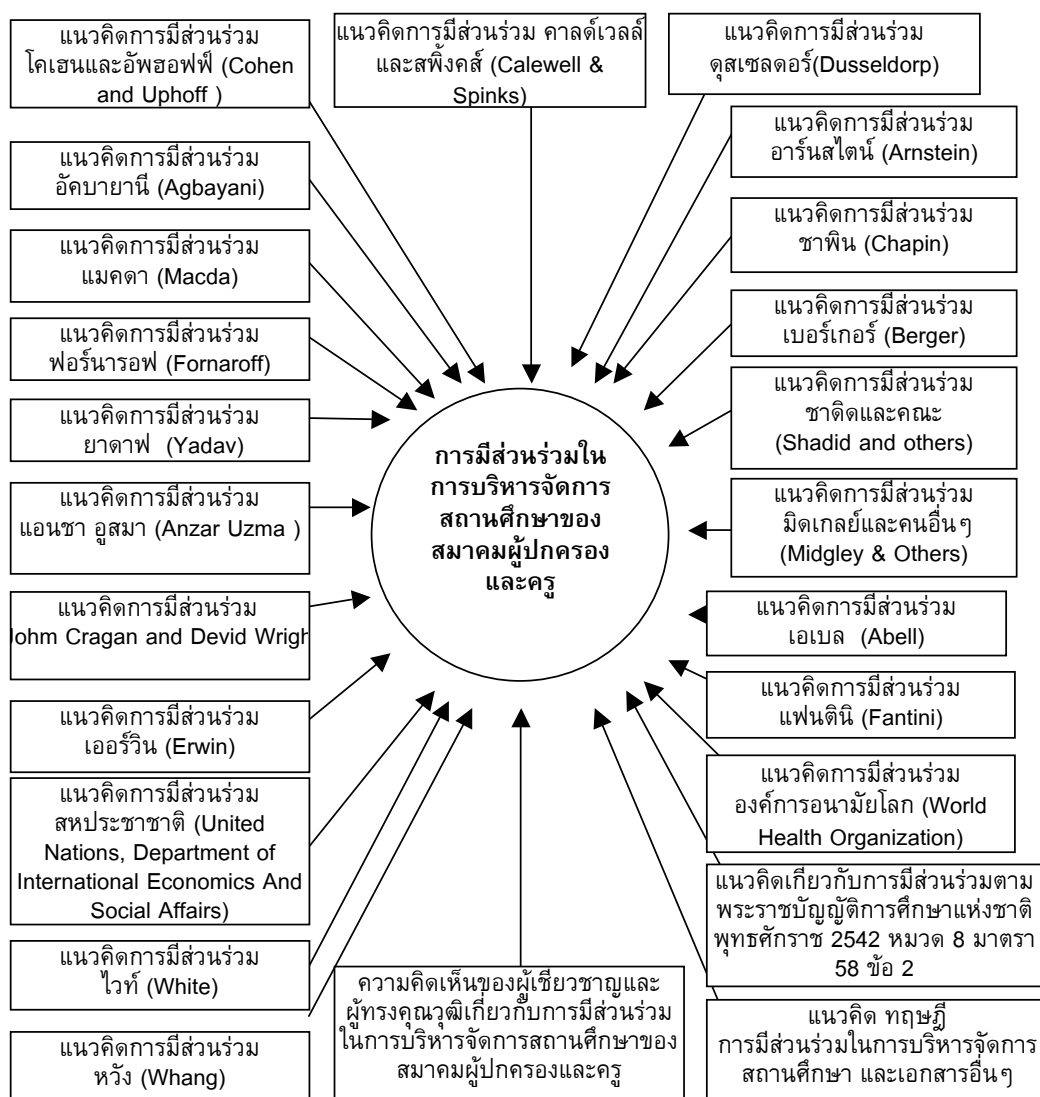
วัตถุประสงค์งานวิจัย

1. เพื่อทราบองค์ประกอบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทย

2. เพื่อทราบรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทย
3. เพื่อทราบแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเพื่อทราบองค์ประกอบการมีส่วนร่วม รูปแบบการมีส่วนร่วมและทราบแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทย ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยจากองค์ความรู้ต่างๆ ดังนี้

ระเบียบวิธีวิจัย

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ที่มีแผนแบบการวิจัยในลักษณะการศึกษาแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสถานการณ์ไม่มีการทดลอง (the one-shot, non-experimental case study)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้ กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย นักบริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน อาจารย์มหาวิทยาลัย ประชากรกลุ่มนี้จะเป็นผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครู กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับสมาคมผู้ปกครองและครู ประชากรกลุ่มนี้จะเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อยืนยันความเหมาะสมของปัจจัยและ แนวทางการส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครู ประกอบด้วยนายกสมาคมผู้ปกครองและครู อุปนายกสมาคมผู้ปกครองและครู กรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู และเลขานุการสมาคมผู้ปกครองและครู ประชากรกลุ่มนี้จะเป็นผู้ให้ข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถาม กลุ่มที่ 3 ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ในการสัมภาษณ์เพื่อตรวจสอบยืนยันแนวทางที่เหมาะสมในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูโดยวิธีอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (connoisseurship model)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ตามกลุ่มประชากร ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักบริหารการศึกษา 3 คน ผู้บริหารโรงเรียน

3 คน และอาจารย์มหาวิทยาลัย 3 คน ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสโนว์บอลล์ (snowball Technique) จากกลุ่มประชากรและมีหลักเกณฑ์การเลือก คือ ต้องเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี กลุ่มที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามประกอบด้วยนายกสมาคม จำนวน 279 คน อุปนายกสมาคม จำนวน 279 คน และเลขานุการสมาคม จำนวน 279 คน ใช้เทคนิคการเลือกตัวอย่างแบบแบ่งประเภท (stratified random sampling) กลุ่มที่ 3 ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ในการสัมภาษณ์เพื่อตรวจสอบยืนยันแนวทางที่เหมาะสมของสมาคมผู้ปกครองและครูโดยวิธีอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (connoisseurship model) จำนวน 6 คน แบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาประกอบด้วยผู้บริหารการศึกษาระดับนโยบาย กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านสมาคมผู้ปกครองและครู จำนวน 2 คน และมีหลักเกณฑ์การเลือก คือ ต้องเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปมีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 10 ปี

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีรายละเอียด ดังนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน คือ ตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานะในการตอบแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์
2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครู

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) เพื่อนำข้อมูลมาประกอบในการสร้างเครื่องมือวิจัย
2. แบบสอบถามองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครู โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าจัดอันดับ 5 ระดับของลิเคิร์ต นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ หาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence: IOC) เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ที่มากกว่า 0.5 ขึ้นไป หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try-out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 สมาคม สมาคมละ 3 คน ประกอบด้วย นายกสมาคม ผู้ปกครองและครู อุปนายกสมาคม ผู้ปกครองและครู (ผู้อำนวยการโรงเรียน) และเลขานุการสมาคมผู้ปกครองและครู รวม 30 คน นำผลที่ได้มาคำนวณหาความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.9632
3. แบบสอบถามเพื่อตรวจสอบและยืนยันแนวทางที่เหมาะสม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลเริ่มดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและทางไปรษณีย์

ตั้งแต่เดือน มกราคม-กรกฎาคม 2555 โดยเก็บข้อมูลทั้ง 5 ภาคคือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันตก

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างโดยการหาค่าความถี่ (frequency) และวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)
2. การวิเคราะห์ค่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามปลายปิดแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับทั้งนี้ถือว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลตกอยู่ในช่วงใดก็แสดงว่าเป็นลักษณะการมีส่วนร่วมที่ตรงสภาพที่เป็นจริง โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1970) การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่นๆ ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)
3. การวิเคราะห์ปัจจัยหลัก (factor analysis) โดยการวิเคราะห์แบบองค์ประกอบเชิงสำรวจ “EFA” (exploratory factor analysis) ด้วยวิธีสกัดปัจจัย “PCA” (principal component analysis) โดยพิจารณาจากค่า KMO and Bartlett’s Test โดยค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (MSA) อยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 และ สถิติทดสอบตัวที่ 2 คือ Bartlett’s Test of Sphericity ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigen

value) เท่ากับ 1 และถือเอาค่าน้ำหนักปัจจัย (factor loading) ของตัวแปรแต่ละตัวองค์ประกอบนั้นมีค่าตั้งแต่ 0.75 ขึ้นไป ที่บรรยายด้วยตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไปตามวิธีของไกเซอร์ (Kaiser, 1983)

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเส้น (path analysis) ซึ่งพิจารณาค่าสถิติวัดความสอดคล้องความกลมกลืนของรูปแบบ ดังนี้ ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square: χ^2) ตรวจสอบความกลมกลืนของรูปแบบ โดยถ้าค่าสถิติไค-สแควร์สูง แสดงว่า รูปแบบไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่ถ้าค่าสถิติไค-สแควร์ต่ำ แสดงว่า รูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of fit Index: GFI) โดยค่า GFI มีค่าระหว่าง 0-1 รูปแบบที่มีความสอดคล้อง GFI ควรมีค่าใกล้ 1 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of fit Index: AGFI) โดยค่า AGFI มีค่าระหว่าง 0-1 รูปแบบที่มีความสอดคล้อง AGFI ควรมีค่าใกล้ 1 ดัชนีความสัมพันธ์ (Relative Fit Index: RFI) โดยค่า RFI มีค่าระหว่าง 0-1 รูปแบบที่มีความสอดคล้อง RFI ควรมีค่าใกล้ 1 ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Root Mean Squared Residual: RMR) โดยค่า RMR ยิ่งเข้าใกล้ 0 แสดงว่ารูปแบบมีความสอดคล้อง ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของค่าความผิดพลาดที่เหมาะสม (Root Mean Squared Error of Approximation: RMSEA) โดยค่า RMSEA

มีค่าระหว่าง 0-1.00 รูปแบบที่มีความสอดคล้อง RMSEA ควรมีค่าใกล้ 0

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ “แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทย” สรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทย ผลการศึกษาขององค์ประกอบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทย พบว่ามี 6 องค์ประกอบเรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากมากไปน้อย ได้แก่ 1. การสร้างภาคีเครือข่าย 2. บรรยากาศองค์การ 3. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน 4. การมีส่วนร่วมของสมาชิก 5. การประเมินผล 6. การสนับสนุนทรัพยากร
2. รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทย โดยการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (path analysis) โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ คือ ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square: χ^2) มีค่าเท่ากับ 0.49 ($p=0.49$) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่า 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่า 0.99 ค่าดัชนีความสัมพันธ์ (RFI) มีค่า 0.96 ค่าดัชนีรากของ

ค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) มีค่า 0.0086 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของค่าความผิดพลาดที่เหมาะสม (RMSEA) มีค่า 0.00 ซึ่งค่าสถิติรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ทุกค่ามีค่าเป็นไปตามเกณฑ์ความสอดคล้อง ความกลมกลืนของรูปแบบ ลักษณะนี้แสดงว่ารูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทยมีความสอดคล้อง ความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์สามารถคำนวณหาอิทธิพลทางตรงอิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรทั้งหมดโดยมีความสัมพันธ์ทางตรงระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน (factors₃) การประเมินผล (factors₅) การสนับสนุนทรัพยากร (factors₆) กับการสร้างภาคีเครือข่าย (factors₁) บรรยากาศองค์กร (factors₂) การมีส่วนร่วมของสมาชิก (factors₄) และความสัมพันธ์ทางอ้อมระหว่าง บรรยากาศองค์กร (factors₂) และการสร้างภาคีเครือข่าย (factors₁)

3. แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทย รูปแบบมีด้านความเหมาะสม (propriety standards) ด้านความเป็นไปได้ของรูปแบบว่ามีความเป็นไปได้ (feasibility standards) ด้านความเป็นประโยชน์ (utility standards) ของรูปแบบว่าสามารถนำไปใช้ในการบริหารเครือข่ายได้เป็นอย่างดี และด้านความถูกต้อง (accuracy

standards) ของรูปแบบว่ามีความครอบคลุม คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่เหมาะสมในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทย ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านการสร้างภาคีเครือข่าย แนวปฏิบัติที่เหมาะสมดังนี้ 1. ควรจัดให้มีโครงการเพื่อสร้างทัศนคติ ความรู้ความเข้าใจในบทบาทและพัฒนาสมาคมผู้ปกครองและครูกำหนดแนวทางการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม และสร้างความเข้าใจร่วมกับสถานศึกษาในการสร้างความเข้าใจและทัศนคติเชิงบวกของทุกฝ่ายในสถานศึกษา เพื่อดำเนินการร่วมกันเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ก้าวล่วงงานของสถานศึกษามากเกินไป 2. แต่ละฝ่ายมีความเข้าใจในเรื่องบทบาทของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน 3. สมาคมฯ ร่วมประสานงานผู้ปกครอง องค์กร มูลนิธิ สมาคมอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมจัดส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา 4. สมาคมฯ เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบโดยตรงกับภารกิจสนับสนุนของสถานศึกษา แบ่งเป็น 3 ภารกิจ คือ ภารกิจหลัก ภารกิจรอง และภารกิจการสนับสนุนกำหนดกิจกรรมการดำเนินงานประจำปี เพื่อให้สามารถวางแผนในการแบ่งเวลา รวมทั้งกำหนดการร่วมประชุมเพื่อความชัดเจนในการทำงาน 5. สมาคมควรมีการจัดทำรายงานการดำเนินงานและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานและเผยแพร่ให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทราบ

อย่างต่อเนื่อง เพื่อแสดงความรับผิดชอบ และนำข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายมาใช้ปรับปรุงการดำเนินงานให้ดีขึ้นและสอดคล้องกับความต้องการต่อไป 6. ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือการศึกษา ของนักเรียน แก้ปัญหานักเรียน อบรม นักเรียนให้ดีขึ้น 7. การส่งเสริมความ เข้าใจอันดี แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ ระหว่างผู้ปกครองและครู 8. ส่งเสริมสวัสดิการของนักเรียนและครู 9. ให้ความร่วมมือประสานงานกับองค์กร เครือข่ายและบุคคลภายนอกเข้ามามี ส่วนร่วมกับโรงเรียน

2. องค์ประกอบด้านบรรยากาศองค์การ แนวปฏิบัติที่เหมาะสมดังนี้ 1. ส่งเสริม สวัสดิการของนักเรียน การส่งเสริมความ เข้าใจอันดี การแลกเปลี่ยนความรู้และ ประสบการณ์ระหว่างผู้ปกครอง ผู้บริหาร และครู และร่วมแก้ไขปัญหานักเรียน ร่วมกับผู้ปกครอง ตัวนักเรียนเองและ สถานศึกษา 2. สมาคมและสถานศึกษา กำหนดข้อตกลงในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกันอย่างราบ รื่นและเกิดความร่วมมือ ร่วมใจ 3. สมาคมฯ มีส่วนร่วมในการสรรหาบุคลากรที่มี ความรู้ความสามารถพิเศษ หรือตรง ความต้องการของภารกิจหรือกิจกรรม เฉพาะ (Best Practice) ของสถานศึกษา และร่วมสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรทุก วิธีการอย่างต่อเนื่อง (ฝึกอบรม สัมมนา ศึกษา ดูงานข้างในและนอกประเทศ)
3. องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนและชุมชน แนวปฏิบัติที่เหมาะสม ดังนี้ 1. สมาคมกำหนดให้มีการจัดทำ

ระเบียบข้อบังคับ แผนกลยุทธ์ และแผน ปฏิบัติการของสถานศึกษาอย่างละเอียด เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการ ดำเนินงานทุกเรื่อง จัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผลการดำเนินงานต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งจะแสดงถึงความ โปร่งใส และการยอมรับจากสถานศึกษา กรรมการสมาคมต้องตระหนักว่า แม้ว่า การตัดสินใจดำเนินงานจะต้องยึดตาม กฎหมาย และนโยบายการศึกษาของชาติ แต่กรรมการจะต้องตระหนักบทบาท ตามบริบทของสถานศึกษา ซึ่งแต่ละ สถานศึกษาแตกต่างกัน 2. สถานศึกษา และสมาคมกำหนดนโยบายเรื่องบทบาท และอำนาจหน้าที่ของสมาคมอย่าง ชัดเจนร่วมกันกำหนดขอบข่ายของ บทบาท อำนาจหน้าที่ของกรรมการ สมาคม เพื่อป้องกันการแทรกแซง เหลื่อมล้ำการดำเนินงานของโรงเรียน มากเกินไปเผยแพร่และให้ความรู้เพื่อ สามารถดำเนินการตามบทบาทและ อำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของ สมาชิก แนวปฏิบัติที่เหมาะสมดังนี้การมี ส่วนร่วมมีลักษณะการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม ควรจะเป็นคือ 1. ร่วมประชุม ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ และร่วมบำรุงรักษา หรือ “POSDCORB” 2. ช่วยระดม ทรัพยากรเพื่อการศึกษา ในการจัดการ ศึกษา และแก้ไขปัญหาความประพฤติ ของนักเรียนกระบวนการได้มาซึ่ง กรรมการสมาคม 3. ต้องเป็นที่ยอมรับ เสียสละ มีความตระหนักในสำคัญ กับการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่าง

จริงจัง และพร้อมที่จะเรียนรู้ในเรื่องที่จำเป็น โดยผ่านการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะ เพิ่มเติมและใช้กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง ส่งผลให้การบริหารงานในระยะต่อไปประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพ 4. สร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกให้ ผู้ปกครอง ครู และผู้บริหารเห็นความสำคัญของการศึกษาและเข้ามามีส่วนร่วมส่งเสริมการศึกษา สถานศึกษาและสมาคมร่วมกัน กำหนดแนวทางของกระบวนการสรรหา และ คัดสรรกรรมการสมาคมเพื่อให้ได้บุคคลที่มีความเสียสละเป็นที่ยอมรับ สมัครใจ รับผิดชอบและมีเวลาเข้าร่วมประชุม ร่วมกิจกรรม 5. กรรมการสมาคม พัฒนาศักยภาพการบริหารและทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการพูดและการประชุม

5. องค์ประกอบด้านการประเมินผล แนวปฏิบัติที่เหมาะสมดังนี้ 1. สมาคมควรมีการประเมินตนเองเป็นประจำทุกปี เพื่อทราบถึงจะเด่น จุดที่ต้องแก้ไข และ แนวทางการดำเนินงานต่อไปโดย 2. มีการประเมินความต้องการจำเป็นในการดำเนินบทบาทอำนาจหน้าที่ของตน เพื่อแสวงหาข้อมูลที่เป็น ศึกษาดูงาน หรือ พัฒนา หรือฝึกทักษะที่จำเป็น 3. พัฒนา และปรับปรุงตนเองตามผลการประเมิน 4. เป็นศูนย์กลางหรือกลไกในการเชื่อมสัมพันธ์ภาพระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และ 5. การประสานงานและประชุมร่วมกับสมาคมฯ สถานศึกษาที่อื่น หรือสภาผู้ปกครองและครู เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 6. สมาคมฯ มีส่วนร่วมในการ

นิเทศติดตามผลการจัดกิจกรรมโครงการของสถานศึกษา 7. การเยี่ยมบ้านของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงร่วมกับครู และร่วมประเมินผลตามสภาพจริงของนักเรียน

6. องค์ประกอบด้านการสนับสนุนทรัพยากร แนวปฏิบัติที่เหมาะสมดังนี้
 1. การมีส่วนร่วมส่งเสริมสวัสดิการของนักเรียนและครู 2. การมีส่วนร่วมระดมทรัพยากรทั้งภายในและภายนอก แสวงหาและร่วมระดมทั้งด้านการเงิน วัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อการจัดการศึกษาอาจจะเป็นรูปของงบประมาณ หรือความรู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงาน เช่น การศึกษาดูงาน หรือบุคคลเพื่อเป็นวิทยากรสนับสนุนให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมาย

การอภิปรายผล

เมื่อผู้วิจัยพิจารณารายองค์ประกอบ

พบว่า

1. องค์ประกอบที่ 1 “การสร้างภาคีเครือข่าย” สอดคล้องกับรุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์ (2548) กล่าวว่า การตระหนักถึงความรับผิดชอบในการตัดสินใจร่วมกัน การร่วมมือและรวมพลังในการบริหารงานร่วมกัน และการตัดสินใจเรื่องต่างๆ โดยผสมผสานความคิดซึ่งเกื้อหนุนให้สามารถบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ พิสิฐ เทพไกรวัล (2554) กล่าวว่า กระบวนการสร้างเครือข่าย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ขึ้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 2. ขึ้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย

- 3.ขั้นสร้างพันธมิตรสัญญาร่วมกัน 4. ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย 5. ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์ และ 6. ขั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ กฤษณ์ท์ ภูสวัสดิ์ (2551) กล่าวว่า หน่วยงานมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 11 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การกำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงาน 2. การจำแนกกลุ่มเป้าหมาย และสร้างสัมพันธ์ภาพ 3. การวางแผน 4.การวินิจฉัยองค์ประกอบของโครงสร้าง 5. การจัดทรัพยากร 6. การปฏิบัติตามแผน 7. การวัดและประเมินผล 8. การรายงาน 9. การทบทวนและปรับปรุง 10. การจัดกลไกรับความร่วมมือใหม่ 11. การสรุปผลตัดสินใจและสอดคล้องกับ วิสุทธิ์ วิจิตรพิชราภรณ์ (2547) กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ยุทธศาสตร์การดำเนินงานสู่ผลสำเร็จของการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วม การมอบงาน การพัฒนาบุคลากร การกำกับติดตามงาน การใช้เทคโนโลยี การระดมทรัพยากร การประสานงาน การบูรณาการ และการบริหารที่เน้นคุณภาพทั้งองค์กร
2. องค์ประกอบที่ 2 “บรรยากาศองค์การ” สอดคล้องกับ คิมบรอและบัคเก็ต (Kimbrough and Burkett, 1990) พรินชาร์ด และคาราสิค (Pritchard and Karasick, 1973) ไกเซอร์ และชางค์ (Kaiser and Chung, 2000) กิบสัน

ไอแวนวิชและดอนเนลลี (Gibson Ivencevich and Donnelly, 1973) และ สเตียร์และ พอตเตอร์ (Steers & Porter, 1974) บรรยากาศโรงเรียนที่มีประสิทธิผลมักจะเป็นแบบเปิด บรรยากาศองค์การมีอิทธิพลในการจูงใจบุคคลในองค์การให้มีความเต็มใจ และมีความพยายามที่จะปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ บรรยากาศที่ดีเป็นปัจจัยในการจูงใจบุคคลในองค์การมีความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จและมีความพอใจในการปฏิบัติงาน ทำให้ได้รับความร่วมมือจากบุคคลในองค์การในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารจำเป็นจะต้องสร้างบรรยากาศที่มีลักษณะแบบเปิด พฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน และบรรยากาศที่สอดคล้องกันระหว่างวัตถุประสงค์ขององค์การ และความต้องการของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน จะสนับสนุนให้สมาชิกในทีมช่วยเหลือซึ่งกันและกันร่วมมือกันและมีส่วนร่วมในกิจกรรม ซึ่งจะทำให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงาน กันเตอร์ และ เฟรนแฮม (Gunter and Furnham, 1993) กล่าวว่า ตัวแปรบรรยากาศองค์การในด้านต่างๆ เช่น รางวัล การยกย่อง ความหลากหลายของงาน เป็นต้น เป็นตัวทำนายความพึงพอใจในงานและความภาคภูมิใจในงาน สอดคล้องกับเมวว์เดย์ พอร์ตเตอร์ และสเตียร์ส (Mowday, Porter and Steers, 1982) กล่าวว่า ปัจจัยลักษณะบุคคล ลักษณะบทบาท ลักษณะโครงสร้างองค์การ และ

ประสบการณ์การทำงาน เช่น สัมพันธภาพภายในองค์กร พฤติกรรมการบริหาร มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กร และความผูกพันต่อองค์กรมีอิทธิพลต่อความพยายามในการทำงาน สภาพแวดล้อมการทำงานด้านปัจจัยลักษณะบุคคล ลักษณะการงานหรือบทบาท การออกแบบขององค์กรและประสบการณ์การทำงาน มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กร และความผูกพันต่อองค์กรมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ สุภาพร ธรรมศิริ (2553) กล่าวว่า การพัฒนาเครื่องมือวัดบรรยากาศขององค์กรสถาบันอุดมศึกษาไทย ได้แก่ บรรยากาศการบริการที่เป็นเลิศ บรรยากาศที่ส่งเสริมนวัตกรรม บรรยากาศที่ส่งเสริมความเป็นพลเมือง และบรรยากาศแห่งความสำเร็จ โดยสามารถใช้เครื่องมือนี้เป็นช่องทางให้ผู้บริหาร คณาจารย์ นักศึกษา ของสถาบันมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลตามการรับรู้ที่แท้จริงของตน นอกจากนี้สถาบันอุดมศึกษาอาจจะนำผลที่ได้จากการวัดบรรยากาศขององค์กรไปใช้ประกอบกับการประเมินคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับ รัตติกร วรรณสุวรรณ (2552) กล่าวว่า ใน การดำเนินงานตามกิจกรรมทั้ง 6 ด้านนั้น เป็นลักษณะการทำงานร่วมกันของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษากับหน่วยงานเครือข่ายที่ ต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งกันและกันจึงเป็นการทำงานที่ต้องใช้แนวคิดการมีส่วนร่วม การเรียนรู้จากการปฏิบัติ และการเรียนรู้ร่วมกันมาประยุกต์ใช้ในการ

สร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกันที่ชัดเจน กล่าวคือ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจะเน้นความเสมอภาคเท่าเทียมทุกคนเป็นส่วนสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ร่วมกันทำให้ปรับเปลี่ยนบทบาทของงานในองค์กรให้มีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้นการเรียนรู้ร่วมกันเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างกลุ่มที่สมาชิกร่วมกันระหว่างกลุ่มที่สมาชิกช่วยกันทำงานให้สำเร็จโดยมีจุดประสงค์ของงานร่วมกัน

3. องค์ประกอบที่ 3 “ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน” ซึ่งสอดคล้องกับ ธวัชชัย รัตติคุณ (2551) กล่าวว่า หลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานประกอบด้วย 1. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) 2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) 3. หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to people) 4. หลักการบริหารตนเอง (Self-managing) 5. การตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) 6. หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน 7. หลักการพัฒนาทั้งระบบ (Whole School Approach) ซึ่งสอดคล้องกับ วสันต์ สัตยคุณ (2555) กล่าวว่า องค์ประกอบบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการมีส่วนร่วม (participation) มีองค์ประกอบ ดังนี้
 1. การวางแผนโดยผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชน
 2. ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ
 3. การยอมรับบทบาทใหม่ของผู้บริหาร
 4. การสร้างพันธะสัญญาและกำหนดความ

ต้องการร่วมกัน 5. ร่วมรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ 6. การมีวิสัยทัศน์ร่วมซึ่งสอดคล้องกับ สมุทรา ชำนาญ (2546) กล่าวว่า หลักการของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการกระจายอำนาจในการตัดสินใจมายังสถานศึกษา และควรใช้หลักการพื้นฐาน 6 ประการ ได้แก่ 1. ความมีอิสระ ความยืดหยุ่น และรับผิดชอบ 2. การวางแผนโดยผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชน 3. การยอมรับในบทบาทใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา 4. การมีส่วนร่วมของสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา 5. ความร่วมมือของบุคคล และ 6. ความมุ่งมั่นสู่ประสิทธิผลของงาน สอดคล้องกับ เฮฟเฟอร์แมน (Hefferman, 1992) กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นกุญแจสำคัญในการสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ปกครอง และสมาชิกในชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วม ส่วนในระดับชาติ รัฐและท้องถิ่น ได้พยายามดำเนินการปรับปรุงให้ผู้ปกครอง และสมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในคณะกรรมการ ปัญหาสำคัญ กล่าวว่า บทบาทของกลุ่มเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนของบทบาทและความรับผิดชอบของผู้ปกครองและสมาชิกในชุมชน โรงเรียนชุมชนจำเป็นต้องเปลี่ยนทัศนคติ ทักษะ และความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการ การตัดสินใจของผู้ปกครองและสมาชิกในชุมชน สอดคล้องกับ จินฉวนตึง ปะโคทัง (2549) กล่าวว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีกระบวนการมีส่วนร่วม 5 ประการคือ การระดมความคิด การร่วมวางแผน การร่วมลงมือทำ การร่วม

ติดตามประเมินผล และการรับผลประโยชน์ร่วมกัน และ เงื่อนไขการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ 1. การมีผู้นำทางศาสนาให้การสนับสนุนและเห็นความสำคัญของการศึกษา 2. ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชนช่วยเหลือสนับสนุนอย่างจริงจัง 3. มีการรวมกลุ่มกันเองในชุมชนหลายกลุ่ม 4. คณะครูมีความสามัคคีและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ 5. ผู้บริหารเป็นที่ยอมรับของคณะครูและชุมชน ส่วนเงื่อนไขการมีส่วนร่วมน้อยในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า มี 2 ประการ คือ 1. ชุมชนขาดความรู้เรื่อง การดำเนินงานของโรงเรียนในเรื่องการจัดการเรียนการสอน 2. เงื่อนไขเกี่ยวกับระบบราชการ สอดคล้องกับ ชัยญา อภิบาลกุล (2545) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับสถานศึกษา และ คุณลักษณะของคณะกรรมการสถานศึกษา เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน การบริหารและการจัดการศึกษา สอดคล้องกับ ประภาพรรณ ไชยวงษ์ (2544) กล่าวว่า ปัจจัยส่งเสริมและปัจจัยอุปสรรคในการจัดการและการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา: ปัจจัยส่งเสริมส่วนใหญ่ ได้แก่ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมจัดการศึกษา และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับองค์การบริหารส่วนตำบล ปัจจัยอุปสรรคคือ ประสพการณ์ในการจัดการศึกษาของสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบล

- ผู้บริหาร และบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล อย่างไรก็ตามจากกรณีศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำ วิสัยทัศน์ทางการศึกษา และการเห็นความสำคัญของการศึกษาของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการจัดและการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล และสอดคล้องกับ รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์ (2548) กล่าวว่า ปัจจัยร่วมที่ส่งผลให้เกิดระบบการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษา ควรเป็นผู้นำในการพัฒนาตนเอง ส่งเสริมการพัฒนามูลฐาน สร้างความตระหนักและจูงใจให้บุคลากรตั้งใจและทุ่มเทในการปฏิบัติงานให้เป็นที่ประจักษ์ เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญและเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่ทำให้กรรมการสถานศึกษา และชุมชนยอมรับและเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาสถานศึกษาอย่างจริงจัง ถือว่าผู้บริหารเป็นผู้นำในตอนเริ่มต้นของกระบวนการปฏิรูปสถานศึกษาทั้งสิ้น
4. องค์ประกอบที่ 4 “การมีส่วนร่วมของสมาชิก” สอดคล้องกับดัสเซลดอร์ฟ (Dusseldorp, 1980) ได้แบ่งประเภทการมีส่วนร่วมออกเป็น 2 ประเภทคือ
1. การมีส่วนร่วมทางตรง ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมที่บุคคลเข้าไปมีกิจกรรมในกระบวนการพัฒนาดด้วยตนเอง เช่น การเข้าประชุม การร่วมอภิปราย การใช้แรงงาน และการลงคะแนนเสียง เป็นต้น
 2. การมีส่วนร่วมทางอ้อม เป็นการมีส่วนร่วมที่ประชาชนไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วม

โดยตรงแต่อาจจะมีส่วนร่วมโดยผ่านตัวแทน สอดคล้องกับแนวคิดของ อิคเคิลส์และฮาร์ลด์ (Eccle and Harold, 1993) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษามี 5 ปัจจัย คือ 1. ปัจจัยผู้ปกครอง/ครอบครัว ได้แก่ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ระดับรายได้/ทรัพยากรการเงินของผู้ปกครอง เพศของผู้ปกครอง อายุของผู้ปกครอง จำนวนเด็กในการดูแลของผู้ปกครอง สถานภาพการสมรสของผู้ปกครอง สภาพการทำงานของผู้ปกครอง สุขภาพจิตของผู้ปกครอง 2. ปัจจัยชุมชน ได้แก่ ความสามัคคีในชุมชน การสนับสนุนทางสังคมของชุมชน โครงสร้างโอกาส บรรทัดฐานของชุมชน ภัยอันตรายของชุมชน การควบคุมทางสังคมของชุมชน แบบอย่างในชุมชน 3. ปัจจัยเด็ก ได้แก่ อายุของเด็ก เพศของเด็ก ผลงานในอดีตของเด็ก ทักษะของเด็ก พรสวรรค์ของเด็ก ความสนใจของเด็ก บุคลิกภาพของเด็ก 4. ปัจจัยครู ได้แก่ อายุของครู เพศของครู อายุงานของครู 5. ปัจจัยโรงเรียน ได้แก่ แบบ/ระดับการศึกษาที่โรงเรียนสอน แหล่งทรัพยากรของโรงเรียน บรรยากาศของโรงเรียน ขนาดของโรงเรียน การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของโรงเรียนโครงการพิเศษ และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาส่งผลต่อผลลัพธ์ของเด็ก สอดคล้องกับ ดรักเกอร์ (Ducker, 2000) ที่กล่าวว่า วิธีการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพว่า ควรมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะ

กรรมการอย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจ และไม่ก้าวก่ายงานของผู้บริหารมากเกินไปอันเป็นการป้องกันปัญหาที่จะทำให้การบริหารของคณะกรรมการเกิดประสิทธิภาพ นอกจากนี้กระบวนการบริหารของคณะกรรมการสอดคล้องกับ เอปสไตน์ (Epstein, 1997) กล่าวว่า การร่วมมือกับชุมชนเป็นการเชื่อมโยงชุมชนให้มาช่วยเหลือโรงเรียน นักเรียน และครอบครัว หรือการเชื่อมโยงโรงเรียนให้ไปช่วยเหลือชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2542) กล่าวว่า เป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วม คือ การทำให้คนที่ถูกละเลยหรือถูกกีดกันให้ออกไปอยู่วงนอกได้เข้ามาเกี่ยวข้องหรือการให้คนที่อยู่วงนอกเคลื่อนย้ายเข้ามาอยู่วงในเพื่อกระจายผลให้ครอบคลุมถ้วนทั่ว ให้ทุกคนมีสิทธิ์ที่จะมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษานั้น จะทำให้บุคคลและกลุ่มมีความรับผิดชอบและมีความผูกพันทางใจต่อองค์การ เพื่อความสำเร็จของเป้าหมายต่างๆ การมีส่วนร่วมเป็นความเกี่ยวข้องในด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลที่มีต่อกิจกรรมของกลุ่มเป็นตัวกระตุ้นให้ทำงานสำเร็จได้ตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ เกตุสุเดช กำแพงแก้ว (2547) กล่าวว่า กิจกรรมที่ผู้ปกครองเป็นฝ่ายให้ความร่วมมือกับโรงเรียน คือ โรงเรียนเป็นฝ่ายคิดงานและผู้ปกครองเป็นฝ่ายมาช่วยกันทำงานนั้นๆ ให้สำเร็จมากกว่าผู้ปกครองมาร่วมคิดร่วมวางแผน ร่วมดำเนินงาน และร่วมพบปัญหาหรือเผชิญอุปสรรค พร้อมทั้งแก้ไข

ให้ลุล่วง สอดคล้องกับแนวคิดของ เดวิส (Davis, 2000) ได้เสนอแนะการสร้างเงื่อนไขเพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมมีดังนี้จะต้องมีเวลาเพียงพอเพื่อสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วม ก่อนดำเนินการตามที่พึงประสงค์ การมีส่วนร่วมจะเกิดขึ้นยากในสถานการณ์ฉุกเฉิน การมีส่วนร่วมในงานจะต้องไม่ฝืนค่านิยมเศรษฐกิจของมวลสมาชิก ผู้ร่วมงานไม่อาจใช้เวลาทั้งหมดในการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมทุกเรื่องได้ หัวข้อของการมีส่วนร่วมจะต้องสอดคล้องกับผู้มีส่วนร่วม มวลสมาชิกมีความสนใจร่วมกันหรือเป็นงานที่มีความยุ่งยากในการปฏิบัติ ผู้มีส่วนร่วมต้องมีความสามารถ ขยัน และมีความรู้ในเรื่องการมีส่วนร่วม สามารถติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกันอย่างทั่วถึง เพื่อจะสามารถแลกเปลี่ยนแนวความคิดซึ่งกันและกันได้ ไม่สร้างความรู้สึกรู้สึกที่ไม่ดีต่อผู้ร่วมงาน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จะเกิดขึ้นในองค์การที่มีความเป็นอิสระทางความคิดของผู้ร่วมงานแต่ละคน

5. องค์ประกอบที่ 5 “การประเมินผล” สอดคล้องกับแนวคิดของเดมมิง (Deming) กล่าวว่า การประกันคุณภาพย่อมต้องอาศัยความร่วมมือหรือการทำงานเป็นทีม อันจะมีผลในการปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์กรเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ จูรัน (Juran, 2009) จาก “The Quality Control” กล่าวว่า การประกันคุณภาพย่อมจำเป็นต้องอาศัยการทำงานร่วมกันเป็นทีมหรือการร่วมมือกันทำงานเพื่อพัฒนาระบบ

การทำงานและกระบวนการทำงานของบุคลากร สอดคล้องกับ โฟล์ท (Floit, 2000) กล่าวว่า รายงานการประเมินภายนอก และรายงานข้อคิดเห็นจากโรงเรียนแบบบูรณาการอย่างต่อเนื่องและความพยายามในการพัฒนาหลายอย่างยังไม่ต่อเนื่องและไม่อาจบ่งบอกได้ว่าองค์ประกอบของการประกันคุณภาพไม่ได้ สอดคล้องกับ มาโฮนีและเวทส์เซล (Mahoney and Weitzel, 1969) กล่าวว่า เกณฑ์ประสิทธิผลขององค์การธุรกิจและหน่วยงานวิจัยพัฒนา ได้แก่ ความสามารถในการผลิต การสนับสนุนการใช้การวางแผน ความเชื่อถือได้และความคิดริเริ่ม ส่วนเกณฑ์ประสิทธิผลของหน่วยงานวิจัยและพัฒนา ควรใช้ความน่าเชื่อถือได้ ความร่วมมือและการพัฒนา สอดคล้องกับ กีบสัน และคนอื่น ๆ (Gibson and others, 1973) กล่าวว่า รูปแบบเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิผลองค์การหรือโรงเรียน โดยกำหนดประสิทธิผลเป็น 3 ระดับ คือ ประสิทธิผลบุคคล ประสิทธิผลกลุ่ม และประสิทธิผลองค์การ ประสิทธิผลในแต่ละระดับมีสาเหตุที่แตกต่างกัน ความสัมพันธ์ของทั้ง 3 ระดับ ชี้ให้เห็นว่าประสิทธิผลของกลุ่มขึ้นอยู่กับประสิทธิผลบุคคล และประสิทธิผลขององค์การขึ้นอยู่กับประสิทธิผลกลุ่ม และประสิทธิผลองค์การหรือของโรงเรียนโดยรวมมีค่ามากกว่าผลรวมของประสิทธิผลบุคคลและประสิทธิผลกลุ่ม สอดคล้องกับ ฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel, 2008) กล่าวว่า เกณฑ์ในการประเมิน

ประสิทธิผลของโรงเรียนมี 4 มิติ คือ การปรับตัวขององค์การ (Organizational Adaptation) ผลผลิตขององค์การ (Organizational Productivity) ความกลมเกลียวในองค์การ (Organizational Cohesiveness) ความรู้สึกผูกพันต่อองค์การ (Organizational Commitment) สอดคล้องกับ พรเทพ ฐัฒน (2546) กล่าวว่า องค์ประกอบของระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านข้อมูลป้อนกลับไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อสำนักงานเขตใช้เป็นสารสนเทศสำหรับการวางแผนส่งเสริมสนับสนุน และติดตามการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาในอนาคตต่อไป

6. องค์ประกอบที่ 6 “สนับสนุนทรัพยากร” สอดคล้องกับ ชูชาติ พวงสมจิตร (2540) กล่าวว่า คนในชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนมากที่สุด โดยชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรและวัสดุมากที่สุด สอดคล้องกับ อับเบนและฮิวส์ (Ubben and Hughes, 2001) กล่าวว่า การระดมความร่วมมือของบ้านและชุมชนเน้นการกระจายทรัพยากรของชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษา สอดคล้องกับ เอปสไตน์ (Epstein, 1997) ได้เสนอแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติชัดเจน แนวทางการสร้างความเป็นหุ้นส่วนที่เหมาะสมคือ จัดหาเงินทุนและความช่วยเหลืออื่นๆ และกำหนดจุดเริ่มต้น โรงเรียนส่วนใหญ่ควรจะเป็นผู้นำทาง

ปฏิบัติการคณะทำงานเริ่มจากการรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินหาจุดเริ่มต้น ซึ่งก็มีหลากหลายแนวทางขึ้นอยู่กับทรัพยากร เวลา และความสามารถ สอดคล้องกับ พิธาน พันทอง (2546) กล่าวว่า ข้อจำกัด ด้านงบประมาณ เนื่องจากว่างบประมาณ ที่จัดสรรให้โรงเรียนขนาดเล็กไม่เพียงพอ ต่อการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน จะต้องมีการประสานงานอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ ชุมชนช่วยระดมทุนทรัพย์แรงงาน ทั้งนี้ เน้นการมีส่วนร่วมตามหลัก Education for All หรือ All for Education โดยให้ มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การติดตามตรวจสอบและประเมินผลงาน ซึ่ง สอดคล้องกับ ธวัช บุญยมนี (2550) กล่าวว่า บทบาทในอุดมคติของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย 5 บทบาทที่สำคัญ ได้แก่ การจัดทำค่าของงบประมาณ การขออนุมัติใช้งบประมาณ การบริหาร การใช้งบประมาณ การควบคุมงบประมาณ และการประเมินผลการใช้งบประมาณ และรายงานส่วนภาระงานด้าน งบประมาณที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการ ระดมทุนการศึกษาและทุนเพื่อพัฒนา สถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดการ ทรัพยากร การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ การพัฒนาระบบ ข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรทางการ ศึกษา และการจัดหาผลประโยชน์จาก ทรัพย์สิน เป็นภาระงานที่ช่วยแก้ปัญหา การขาดแคลนงบประมาณของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. องค์ประกอบการมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์ ประกอบ ดังนี้ 1. การสร้างภาคีเครือข่าย 2. บรรยากาศองค์การ 3. ความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนและชุมชน 4. การมีส่วนร่วม ของสมาชิก 5. การประเมินผล 6. การสนับสนุนทรัพยากร ซึ่งองค์ ประกอบดังกล่าวสอดคล้องกับ สมมติฐานการวิจัยที่ว่าองค์ประกอบมี ส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถาน ศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่มีความ เหมาะสมกับสังคมไทย โดยเฉพาะ องค์ประกอบด้านองค์ประกอบที่มี อิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม องค์ประกอบ ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด แสดง ให้เห็นถึงความสำคัญและนำไปสู่การมี ส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถาน ศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่ เหมาะสมกับสังคมไทย แนวทางการมี ส่วนร่วมจะมีข้อจำกัดของการเข้ามามี ส่วนร่วมด้วยสาเหตุที่ต่างกัน ดังนั้น สมาคมและโรงเรียนต้องสร้างแรงจูงใจให้ กับผู้ปกครองได้เห็นความสำคัญในการ เข้ามามีส่วนร่วมว่าประโยชน์เป็นอย่างไร และทำให้ผู้ปกครอง รู้สึกว่าการที่ โรงเรียนเชิญมามีส่วนร่วมในกิจกรรม ต่างๆ นั้นเขาได้รับประโยชน์จริงๆ
2. การนำรูปแบบการมีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ ปกครองและครูไปใช้สามารถปรับ กิจกรรมตามความเหมาะสมของบริบท สมาคมผู้ปกครองและครู

3. สมาคมผู้ปกครองและครูควรมีการกำหนดรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครู เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครู มีการนำรูปแบบไปใช้แก้ปัญหาในการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดคุณภาพและมีประสิทธิภาพ
 4. ควรมีการผลักดันให้สมาคมผู้ปกครองและครู มีการจดทะเบียนดำเนินการจัดตั้งถูกต้องตามกฎหมายจากกรมการปกครองและกระทรวงวัฒนธรรม
- ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งต่อไป**
1. ควรศึกษาเพิ่มเติมในการนำรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมไปศึกษาเปรียบเทียบเพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครู
 2. ควรศึกษาการนำรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูไปศึกษาเชิงลึกทั้งในสถานศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
 3. ควรมีการศึกษาการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *กลยุทธ์และแนวทางของสภาผู้ปกครองและครูแห่งประเทศไทย*. สืบค้นเมื่อ 28 มิถุนายน 2554, จาก <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=23296&Key=news2>
- กฤษนันท์ ภู่อวาสดี. (2551). *รูปแบบการสร้างความเป็นหุ้นส่วนดำเนินงานขององค์กร เพื่อพัฒนากำลังคนระดับกลางของประเทศไทย (ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- จินณวัตร ปะโคทัง. (2549). *รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนดีเด่นโรงเรียนกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ (ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต)*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชัยญา อภิบาลกุล. (2545). *รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารและจัดการศึกษา ภายใต้โครงสร้างการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา : กรณีศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น (ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต)*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชินภัทร ภูมิรัตน. (2555). *สพฐ.เตรียมแนะวิธีโรงเรียนรับเงินจากผู้ปกครองแบบถูกต้อง*, สืบค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2555, จาก <http://www.manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx?NewsID=9550000072707>
- ชูชาติ พวงสมจิตร. (2540). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร (ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธวัช บุญยมน. (2550). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ธวัชชัย รัตตัญญู. (2551). *การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม.
- ประภาพรณ ไซยวงษ์. (2544). *การวิเคราะห์บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรเทพ รุ่งแผ่น. (2546). *การพัฒนาระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิธาน พื้นทอง. (2546). *ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาศักยภาพโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต)*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พิสิฐ เทพไกรวัล. (2554). *การพัฒนาแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก (ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต)*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- รัตติกร พรณสุวรรณ. (2552). *การพัฒนาารูปแบบการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถาบัน พัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษากับหน่วยงานเครือข่าย (ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์. (2548). *การพัฒนาารูปแบบการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับประเทศไทย (ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วสันต์ สัตยคุณ (2555). การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 8(1), 1-7.
- วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์. (2547). *การพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริกาญจน์ โกสมภ. (2542). *การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สการรัตน์ ไกรมาก. (2553). *การวิเคราะห์กระบวนการประชาคมเพื่อพัฒนาการศึกษาของท้องถิ่น (ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมุทร ชำนาญ. (2546). *การพัฒนาารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต)*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุภาพร ธรรมศิริ. (2553). *การพัฒนาเครื่องมือวัดบรรยากาศองค์การสถาบันอุดมศึกษาไทย (ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (ม.ป.ป.). *การประเมินคุณภาพภายนอกเชิงพื้นที่: การสร้างระบบการมีส่วนร่วม*, สืบค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2555, จาก <http://www.addkute3.com/wp-content/uploads/2012/01/ABA-Model.pdf>
- Decker, L. E., Decker, V. A., Boo, M. R., Gregg, G. A., & Erickson, J. (2000). *Engaging families and communities*. Fairfax, VA: National Community Education Association.
- Dusseldorp, D.B.W.M. van. (1980). *Participation in planned development influenced by governments of developing countries at local level in rural areas*. (Doctoral dissertation). Abstract International 45: 320A.
- Eccles, J. S., & Harold, R. D. (1993). Parent-school involvement during the early adolescent years. *Teachers College Record*, 94(3), 568-587.
- Epstein, J. (1997). *Epstein's framework of six types of involvement*. Retrieved July 20, 2011, from <http://www.csos.jhu.edu/p2000/sixtypes.htm>

- Floit, D. J. (2000). *The effects of the quality assurance external review on Illinois school reform dissertation*. (Doctoral dissertation). United States: Illinois University.
- Forster, David., et al. (2000). *Career Assignment Program (Cap) Competency Development Resource Guide*. Retrieved July 20, 2011, from www.psagency-agencefp.gc.ca/cap/pdf/cap_guide_e.pdf
- Furnham, A., & Gunter, B. (1993). *Corporate Assessment: Auditing a Company's Personality*. New York: Ratledge.
- Gibson, J. L. (2000). *Organizations Behavior*. (7th ed.). Boston: Irwin.
- Gibson, J.L., Ivancevich, J.M., & Donnelly, J.H. (1973). *Organizational : Structure, Process, Behavior*. Texas: Business Publications
- Hefferman, A.N. (1992). *Perceptions of Involvement of Parents and Community Members*. New York : Harper Colline.
- Hoy W.K, & Miskel C.G. (2008). *Educational Administration Theory, Research, and Practice*. Boston, USA: Mc Graw Hill Higher Education.
- Joseph M.Juran. (2009). *Introduction to total quality management*. Retrieved July 20, 2011, from <http://totalqualitymanagement.wordpress.com/2009/06/07/dr-joseph-juran/>
- Kaiser, Harry M., & Chung, Chongin. (2000). Distribution of generic advertising across Participating firms. *American Journal of Agricultural Economics* 82(3), 659-664.
- L.W. Porter, & R.M. Steers. (1974). Organizational commitment, job satisfaction, and turnover among psychiatric technicians. *Journal of Applied Psychology*. 59(5), 603-609.
- Mahoney, T.A., & Weitzel W. (1969). Managerial Models of Organizational Effectiveness. *Admin. Sc.Quarterly*, 14(3), 357 – 365.
- Mowday, R. T.; Porter, L. W. & Steer, R. M. (1982). *Employee–Organization Linkages:The psychology of commitment, absenteeism and turnover*. New York: Academic Press.
- Pritchard, R. D., & Karasick, B. W. (1973). The effects of organizational climate on managerial job performance and satisfaction. *Organizational Behavior and Human Performance*, 9, 126-146.
- Ralph B. Kimbrough & Charles William Burkett. (1990). *The Principal ship: Concepts and Practices*. Prentice Hall: University of Michigan.
- Reeder, W.W. (1973). *Beliefs, Disbelief and Social Action*. New York: The Free Press.
- Ubben, C.G. & Others. (2001). *The Principal :Creative Leadership for Effective School*. (4th ed.). Boston: Allyn and Bacon.